

Бекітетін Мемлекеттік органдық бағдарламаның
№58-Оркен балбақшасының
менеджерінің
Г.Е.Аманжолқызы
«_____» _____ 2025 жыл

«Адал азамат» бағдарламасы аясында «Ұлттық ойын-ұлт қазынасы» атты
іс-шараның жоспары

Өткізген:Рахимбаева С
Д.Н.Едилова
Д.Н.Едилова

Астана қаласы, 2025-2026 оқу жылы

**«Адал азамат» бағдарламасы аясында «Ұлттық ойын-ұлт қазынасы»
атты іс-шараның жоспары**

Мақсаты: Ұлттық ойындарды қолдана отырып, рухани дүниесі бай, адамгершілігі мол, ұлтжанды жеке тұлғаны қалыптастыру.

Міндеттері:

-Ұлттық ойындар арқылы балаларды таза, анық, тартымды сөйлеуге дағдыландыру.

- Отан сүйгіштік, ізгілік, мейірімділік әдептерді игеруге қалыптастыру

-Балаларды адамгершілік құндылықтарға тәрбиелеу.

Күтілетін нәтиже: Ұлттық ойындар арқылы балаларды жалпы адами және ұлттық құндылықтарға тәрбиеленеді, өз Отанын шексіз сүйетін, адамгершілік әдептерді бойына сіңірген, еңбекқор, жеке тұлға болып қалыптасады. Ойын баланы зеректікке, білгірлікке, өжеттілікке, батылдыққа баулиды.

Ұлттық ойындар – қазақ халқының ерте заманнан қалыптасқан дәстүрлі ойын — сауықтардың бір түрі. Оның бастауы алғашқы қауымдық қоғамда шыққан. Ұлттық ойындар негізінде әр халық түрлі – түрлі жаттығулар жасау жолымен дене шынықтыру ісінің негізін салды. Бертін келе шынайы спорт ойындарының шығуына түрткі болды. Оның адам денсаулығына жақсартуда пайдалы аса күшті екені қилы.

Ұлттық ойындар – ата –бабаларымыздан бізге байлығымыз, асыл қазынамыз. Сондықтан, үйренудің күнделікті тұрмысқа пайдаланудың заманымызға сай ұрпақ тәрбиелеуге пайдасы орасан зор. Ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып, ұштаса береді.

В.А.Сухомлинский сөзімен айтқанда: «Ойынсыз ақыл ойдың қалыпты дамуы да жоқ және болуы да мүмкін емес. Ойын дүниеге қарай ашылған үлкен жарық терезе іспетті, ол арқылы баланың рухани сезімі жасампаз өмірмен ұштасып, өзін қоршаған дүние туралы түсінік алады.

Ойын дегеніміз ұшқын, білімге құштарлық пен еліктеудің маздап жанған оты. Міне, ойын дегеніміз – тынысын кең алысқа меізейтін, ойдан-ойға жетелейтін, адамға қиялмен қанат беретін осындай ғажап нәрсе ақыл-ой жетекшісі, денсаулық кепілі, өмір тынысы.

Мектеп жасына дейінгі жас ұрпақтың қалыптасуына әсер ететін фактордың бірі, дәстүрлі мәдениетіміздің бір бағыты халықтың ұлттық ойындары. Ата – бабамыз ойынды тек баланы алдандыру, ойнату әдісі деп қарамай, ол халықтың ғасырлар бойы жасаған асыл қазынасы, баланың көзқарасы, мінез-құлқын қалыптастырып, бір жүйеге келтіретін тәрбие құралы деп санаған.

Ойын – мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі іс – әрекеті. Қазақ халқының ұлы ойшылы

Абай Құнанбаев: «Ойын ойнап ән салмай, өсер бала болар ма?» деп айтқандай баланың өмірінде ойын ерекше орын алады.

Ұлттық ойындардың мектеп жасына дейінгі балаларға лайықтары «Көкпар», «Орамал алу», «Тақия жасыру», «Алтын қақпа», «Ақ серек-Көк серек», «Айгөлек», «Ақ сандық – Көк сандық», «Ақ сүйек» баланың көзін жұмғызып алаңдағы ағаш ішіне сүйекті лақтырып жіберіп, іздеу т.б. ойындар ойнату арқылы баланы тапқырлыққа, жылдамдыққа, шапшаңдыққа, икемділікке,

батылдылыққа үйрету іске асырылады. Яғни, таңертеңгі қабылдау кезінен кешке баланың үйге қайтуына дейінгі уақыт аралығындағы күн тәртібіне сәйкес дене тәрбиесі күні бойғы тәрбие түрлерімен біртұтас сабақтас жүргізіледі. Сондықтан да, бағдарлама бойынша арнайы өтілетін тақырыптық тәрбие сәттерінің арасында әуелі дене сергіту, жұмыс соңында ырғақты қимыл –қозғалыс ойындарын өткізу көзделеді.

Ұлттық ойын ойнатудың негізгі мақсаты :

балалардың денсаулығын нығайту;

денені шынықтыру;

мәдениетін қалыптастыру;

өзін-өзі тәрбиелеу, өзін-өзі жетілдіру.

Ойынды ойнату мен үйретудің міндеттері:

-қажетті дене қозғалыс дағдыларын, танымдық-қозғалыс белсенділігін арттыру;

-қалыптастыратын дене жаттығуларының негізгі түрлерімен балаларды таныстыру;

-денсаулықты нығайтуға бағытталған қозғалыс әрекеттерімен дене жаттығуларының негізгі түрлерін балаларға меңгерту;

қызығушылығын қалыптастырып дамыту;

«Шаңырақ» ойыны

Мақсаты: Ұлттық құндылықтарды бойына сіңіру, ұйымшыл болуға, топпен жұмыс жасай білуге, бір- бірін құрметтеуге, тапқырлыққа, белсенділікке тәрбиелеу.

Ойын шарты: Балалар шаңырақ бойына дөңгелене отырды . Шаңырақтың айналасына тапсырмалар жазылған шағын киіз үйлер орналастырылады. Әуен қойылады да балалар бағдарды кезектесіп айландырады. Бағдар қай киіз үйге тоқтаса, балалар сол киіз үйде жазылған тапсырманы орындайды. Осылайша ойын жалғастырыла береді.

«Көкпар» ойыны

Мақсаты: Ұлттық ойынға деген қызығушылығын арттыру. Балалардың логикалық ойлауын, іс әрекетке деген белсенділігін дамыту. Балаларды әдептілікке, ұйымшылдыққа, бірін-бірі сыйлауға тәрбиелеу. Балалардың жылдамдыққа, ұтымды сөйлеуге, тез ойланыпжауап бере білуге дағдыландыру.

Шарты: Балалар жұпқа немесе топқа бөлініп ойнайды. Ойын тәрбиешінің көмегімен ойналады. Балалар кезекпен аттың үстіндегі серкелерде берілген тапсырмаларды орындап, сұрақтарға жауап береді. Кубикті лақтыру арқылы ұпай жинайды. Түскен ұпайын асық арқылы жинап отырады. Мысалы 3 ұпай түссе 3 асық алады. Ойында кім көп асық жинаса сол бала немесе топ жеңіске жетеді

«Қыз қуу» (үстел үсті ойыны)

Мақсаты: Балалардың ұлттық ойындарға деген қызығушылығын арттыру, ойын шартын түсіндіру, баланың сезімталдығын, қимыл-қозғалысын жетілдіру, сөздік қорын байыту, сонымен қатар тапқырлыққа, шапшаңдыққа тәрбиелеу.

бойынша соңында «асық» дегенде ептіліктерін танытып бірінші болып 1 бала асықты алуы керек.

Ойын — балалардың негізгі іс — әрекетінің бір түрі. Ойын барысында баланың жеке басының қасиеттері қалыптасады. Кіші мектеп жасындағы балаларды көргендерін, байқағандарын, айналасынан естігендерін ойын кезінде қолданалытанын байқау қиын емес. Ойын айналадағы болмысты бейнелейді. Ойын барысында балалар дүниені тани бастайды, өзінің күш-жігерін жұмсап, сезініп білдіруге мүмкіндік алады, адамдармен араласуға үйренеді.

Бүгінгі күн талабы баланың ақыл ойын дамыу, ойлау қабілетін жетілдіру, өзіндік іскерлік қасиеттерін қалыптастыру, заман талабына сай ойы жүйрік етіп тәрбиелеу.

Сондықтан да баланың танымын алғашқы күннен бастап дамытудың, бойында оқыту мен тәрбиелеудің негізін қалыптастырудың құралы-ойын әрекеті, яғни ойын баланың жетекші әрекеті. Бірақ, ойын тек қана балаларды қызықтырып уақыт өткізудің құралы болмай, балаға берілетін білім мен тәрбиенің құнды негізі болуы керек. Яғни, оқыту-тәрбиелеу жұмысын бағдарлама алаптарына сәйкес ойын үрінде ұйымдастыра отырып, баланың логикалық ойлау қабілетін арттыруға жағдай жасау негізгі міндет. Бала ойын барысында айнала құбылыс сырын танып сезінеді, себеп-салдарлық байланысты және тәуелділікті анықтауға тырысады.

Жалпы, қазақтың ұлттық ойындарының қай-қайсысының да қоғамдық және әлеуметтік мәні зор. Бұған қоса, ұлттық ойындар қазақ халқының о бастан ерекше мәдениеті болғанын айқындайды. Ата-бабаларымыз ұлттық ойындар арқылы ұрпақтың береке-бірлігі мен ынтымағын жарастырып отырған. Шындығына келсек, адамның өмір сүруінде қазақтың ұлттық ойындарының атқаратын маңызы ерекше. Басқаны былай қойғанда, әр ұлттық ойын оған қатысушыны өмір сүруге бейімдеп ғана қоймай, қиындықтан қорықпай, қарсы тұра білуге үйретеді.